

Füruzan!

diye bir olay

Füruzan'ın 1971 yılında yayımlanmış öykü kitabı 'Parasız Yatılı' 50. yılını kutluyor

zeynep@zeyneporal.com

Zeynep Oral

Esintiler

Füruzan, edebiyatımızda bir olaydır! Bir fenomen! O fenomenle benim yolum çooook eskiden tam yarım asır önce keşitti. (50 yıl değil, yarım asır deyince sanki daha güçlü oluyor!) Kendisiyle de kitaplarıyla da yolum bir daha da hiç ayrılmadı.

Şimdi durup dururken nereden çıktı Füruzan diyenlere: Durup dururken değil. Hayatımıza giren, edebiyat tarihimize yerleşen, Türk öykücülüğünün mihenk taşlarından biri olan "Parasız Yatılı" kitabı 2021 yılında 50. yaşını kutluyor. Bakmayın PEN Yazarlar Derneği olarak her ay dikkatleri çekmek istediğimiz kitabı "Aydın Kitabı" seçmemize; bence Yapı Kredi Yayınları'nın özel baskısı "Parasız Yatılı-50 Yaşında" yılın kitabıdır da... (Lütfen <http://www.pen.org.tr> sitesine girip gerekçemizi okuyun.)

Bomba etkisi

Şimdi bir an için gerilere dönelim. 1971'de yayımlanan "Parasız Yatılı", edebiyat dünyamızın en önemli ödülllerinden biri olan 1972 Sait Faik Armağanı'nı kazandı. Ödül, o yıl ilk kez bir kadın yazara verildi. Ancak bomba etkisi yapan sadece bir kadın yazar, çok genç bir kadın yazar olması değildi. 13 Mayıs 1972 tarihli Milliyet gazetesindeki fotoğrafta, Füruzan ve ben

karşılıklı oturmuşuz, o anlatıyor ben dinliyorum. Yazımın manşeti-ne şu ilkler damgasını vurmuş:

"İlkokul mezunu"... "Yarışmaya ilk kez katılmış"... "Yarışmayı kazanan ilk kadın yazar"... "İlk eseriyle bu yarışmayı kazanmayı başaran ilk sanatçı"...

(İnanır mısınız bu eski yazılarımı bana anımsatan okurlar var. Onlara minnet borçluyum. Ben unutsam da onlar unutmuyor.)

Anımsıyorum bütün bu ilkler edebiyat dünyamızda bir bomba etkisi yapmıştı. Benim "bomba gibi" deyişimi yayınevi bu yeni baskıda daha güzel betimliyor: "Yazınımıza göktaşı gibi düştüğü onun için söylenir."

Bu ilk kitabıyla Füruzan, tüm kalıpları yıkıyor, kuralları bozuyor, kendine özgü dilini, rengini, ritmini, kurgusunu yaratıyordu. Tüm

eleştirmenler bu özgünlüğün altını çiziyordu.

Mihenk taşı

Hayır bu tek atımlık bir barut / bomba/ göktaşı değildi! "Parasız Yatılı"nın hemen ardından "Kuşatma", onun da ardından "Benim Sinemalarım" geldi. Bütün bunlar bir yıl içinde oldu. Bence bu üç kitap bir bütündü, birbirinden ayrılamazdı...

Özgünlüğü sadece dilinden, ritminden, duyarlılığından değil, aynı zamanda ele aldığı konulardan ve sınıfsal bakış açısından da geliyordu. Bir de ayrıntılara gösterdiği özen; adeta fotoğraf çekiyor, resimleri boyuyordu sözcüklerle... Ama en çok, en çok sahibiliğinden güç alıyordu...

Bu üç kitaptaki küçük kızlar, büyük kızlar, yalnız anneler, çalışan

kadınlar, yoksullar, çaresizler, "teyzeler", "amcalar", göçmenler, toprağından koparılmışlar, evini arayanlar... Onların hepsi hem birer Füruzan hem de bizleriz.

Dünden bugüne

50 yıldır hiç eskimedi, hiç eksilmedi Füruzan olayı! Hep çağ, özgünlüğü, sahibiliği ve insanlık onurunu yakaladı. PEN açıklamamızda dediğimiz gibi:

"Türkiye'nin kadınlarının, eskiden beri, yaratıcılığına, direncine, onuruna, insana, doğa, hayvan sevgisine, merhametine, adalete duygusuna, şefkatine, özgürlük talebine, ellerinden hakları alınmak istense, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılsa bile, asla pes etmeyeceklerine ve kadınların hepimizi özgürleştireceğine bir kez daha inanç duymamızı sağlayan bir büyük, unutulmaz, dokunaklı, kalıcı edebi başarılarımızdan biri, belki de birincisidir Parasız Yatılı."

O ilk üç öykü kitabını nice kitaplar, romanlar, izledi. Hepsinde ustalığını kanıtladı.

O ilk röportaj yaptığımda Füruzan, sevgili kızının babası, muhteşem karikatür ustası Turhan Selçuk'la evliydi. O zaman sormuştum: Neden soyadını kullanmıyor-sun diye?

Kahkahalarla gülmüş, şöyle demişti: "Selçuk, çok ünlü bir soyadı. Bırakıyorum, onu ünlü olanlar kullansın!" İşte böyle bir komik yanı da vardı!

Nice yıllara sevgili Parasız Yatılı!

